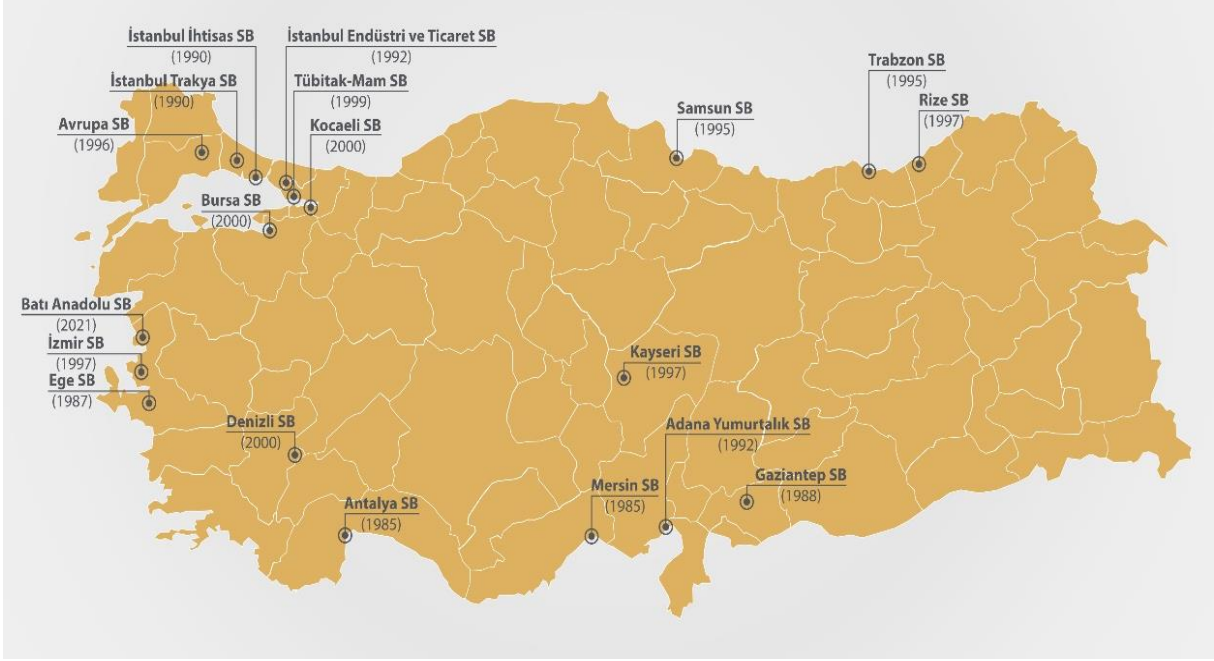

TİCARET BAKANLIĞI

Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

Tanım ve Amaçlar

Ülkemizdeki Serbest Bölge modeli temel olarak **ihracata dayalı yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek** amaçlarıyla 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu kapsamında ve buna bağlı olarak Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği ile diğer alt mevzuat düzenlemeleri uyarınca, ülkemizdeki gümrük ve vergi uygulamaları ile eşgüdüm halinde yürütülmektedir.

Serbest bölgelerin yer ve sınırlarını belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Yeni bir serbest bölge kurulması için gerekli olan yatırımların yapılması yada mevcut bir serbest bölgenin altyapısının yenilenmesi, iyileştirilmesi veya bölgede ihtiyaç duyulan diğer yatırımların yapılması ile bölgenin işletilmesi amaçlarıyla, yerli/yabancı gerçek veya tüzel kişiler ya da kamu kurum ve kuruluşları Cumhurbaşkanınca yetkilendirilmekte olup, bu şirketler Bölge Kurucu ve İşleticisi (BKİ) Şirketler olarak adlandırılmaktadır.

Serbest Bölgeler, Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin gerçekleşeceği tarihe kadar, **gümrük rejimleri açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında, menşe hükümlerinin uygulanması bakımından ise Türkiye Gümrük Bölgesi içinde** sayılmaktadır. Bunun sonucu olarak Türkiye'den serbest bölgelere sevk edilen mallar ihracat rejimine, serbest bölgelerden Türkiye'ye sev edilen mallar ise serbest dolaşıma giriş rejimine tabi olup, bu durumun bir

sonucu olarak serbest bölge kullanıcıları **yurtdışından gümrük vergisiz, Türkiye'den ise KDV'siz** mal ve hizmet satın alabilmektedirler.

Kullanıcılar ve Faaliyet Esasları

Faaliyet ruhsatı başvurusu Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü tarafından uygun görülen yerli yada yabancı gerçek veya tüzel kişiler serbest bölgelerde faaliyette bulunabilir. Faaliyet ruhsatı alan ve bölgede belli bir işyeri bulunan gerçek veya tüzel kişilere **kullanıcı** adı verilmektedir.

Faaliyet ruhsatı başvurusu Faaliyet Ruhsatı Müracaat Formu ve ekleri ile birlikte faaliyet gösterilmek istenen Serbest Bölge Müdürlüğü'ne yapılır. Başvuru Genel Müdürlük tarafından üretim ve ihracat odaklılık, teknoloji düzeyi, yatırım ve ihracat taahhütleri, istihdam, serbest bölge amaçlarına ve serbest bölgedeki kümelenmeye uyumluluk gibi çeşitli yönlerden değerlendirilmeye tabi tutulur.

Serbest Bölgelerde üretim, alım-satım, depo işletmeciliği, montaj demontaj, basit işlem ve elleçleme, işyeri kiralama, bakım-onarım, bankacılık ve Genel Müdürlük tarafından uygun görülecek diğer faaliyet konularında faaliyet ruhsatı düzenlenebilir.

Serbest bölgelerde yatırımcı veya kiracı olmak üzere iki tür kullanıcı statüsü bulunmaktadır. **Yatırımcı kullanıcılar** bir serbest bölgede kendi üstyapısını inşa ederek veya var olan bir üstyapıyı devralarak faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerdir. Bu statüdeki kullanıcılara, üretim konulu faaliyetlerde 45 yıl, diğer faaliyetlerde ise 30 yıl süreli olarak faaliyet ruhsatı düzenlenmektedir. **Kiracı kullanıcılar** ise bir serbest bölgede BKİ şirketten veya İşyeri Kiralama ruhsatı bulunan diğer kullanıcılardan kapalı ofis yada üretim alanı kiralaması yapan gerçek veya tüzel kişilerdir. Bu statüdeki kullanıcılara, üretim konulu faaliyetlerde 20 yıl, diğer faaliyetlerde ise 15 yıl süreli olarak faaliyet ruhsatı düzenlenmektedir.

Mal hareketleri

Serbest Bölgelerde gerçekleştirilen ticaret, bölgeden yurtdışına, yurtdışından bölgeye, bölgeden Türkiye'ye ve Türkiye'den bölgeye olmak üzere **4 yönlüdür**. Kullanıcılar, bölge içindeki veya diğer serbest bölgelerdeki farklı kullanıcılarla da ticari işlem yapabilmektedir. Serbest bölgelerdeki her türlü mal hareketi Serbest Bölge İşlem Formu ile Serbest Bölgeler Bilgisayar Uygulama Programı (SBBUP) vasıtasıyla izlenmekte ve kayda alınmaktadır.

Ateşli silahlar ve bunların mühimmatının (bölgede üretim veya ar-ge faaliyetlerine kullanılacak mühimmatlar hariç), radyoaktif maddelerin, tehlikeli ve zehirli atıklar dahil tüm atıklar ile Bakanlıkça belirlenen diğer malların Bölgelere getirilmesi yasaktır. Parlayıcı, patlayıcı, yanıcı, yanmayı artırıcı veya bir arada bulunduğu mallar için tehlikeli olan maddeler özel düzenek veya yapıların bulunması şartıyla bölgelere getirilebilir. Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler kapsamında izlenmekte olan ürünlerin üretimi ve transferleri ilgili kamu kurumlarının onayına ve denetimine tabidir.

Üretim ruhsatlı kullanıcılardan; yurtdışından serbest bölgeye mal girişinde malın CIF bedeli üzerinden binde 1; serbest bölgeden Türkiye'ye olan mal çıkışlarında malın FOB bedeli üzerinden binde 9 oranında Özel Hesap ücreti alınır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin bir parçası olarak, serbest bölgelerden A.TR Belgesi düzenlenerek AB'ye eşya gönderilmesi mümkündür. Üçüncü ülke menşeli ürünler ise Ortak Gümrük Tarifesi'nde belirtilen oran üzerinden serbest dolaşıma sokulduktan sonra A.TR Belgesi düzenlenerek AB'ye gönderilebilir.

Şirket Kuruluşu

Serbest Bölgelerde ticari faaliyete başlanabilmesi için serbest bölge merkezli bir şirket kurulması veya serbest bölgede bir şube kuruluşu yapılması gerekmektedir.

Türkiye'de yerleşik firmaların serbest bölgedeki faaliyetlerini oluşturacakları şubeleri aracılığıyla yapmaları zorunludur. Serbest bölge merkezli olarak faaliyet gösteren firmalar, aynı ticari unvanla Türkiye'nin başka bir yerinde ticari faaliyette bulunamaz ve şube açamaz.

Serbest bölge merkezli firmaların ana sözleşmelerinde yer alan unvan, amaç ve konu, merkez, süre başlıklarında yapacağı değişikliklerden önce Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğünden onay alması gerekmektedir.

Taşınmazlar

Hazine arazisi üzerine kurulu serbest bölgelerde yatırımcılar tarafından inşa edilen üstyapılar, kullanım hakkı süresi sonunda Hazine'ye intikal etmektedir. Bu kapsamdaki üstyapıların kullanım hakkı süresi içinde Genel Müdürlükçe uygun görülecek başka bir gerçek veya tüzel kişiye devri mümkündür.

Özel arazi üzerine kurulu serbest bölgelerde yatırımcıların özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Genel Müdürlükçe uygun görülen gerçek veya tüzel kişilere satılabilir veya kiralanabilir.

Sağlanan Teşvikler

BKİ Şirketlere Sağlanan Destekler

- Yeni kurulacak serbest bölgelerde, serbest bölgelerin işletilmesi ile ilgili faaliyetlerden elde edilen kazançlar, 30 yıl süreyle, gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır.

Münhasıran Üretici Kullanıcılara Sağlanan Destekler

Üretim konulu faaliyet ruhsatı kapsamında faaliyet gösteren serbest bölge kullanıcıların,

- Serbest bölgede imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları, gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

- Serbest bölgede imal ettikleri ürünlerin FOB bedelinin en az %85'ini yurtdışına ihraç etmesi durumunda, bu kullanıcılar çalışan ücretlerindeki stopajdan istisnadır.

Tüm Kullanıcılara Sağlanan Diğer Destekler:

- Serbest bölgelerde kullanıcıların özel mülkiyetinde bulunan faaliyet gösterdiği binalar (kiraya verilmemek şartıyla) emlak vergisinden muaftır.
- Serbest bölgelere verilen hizmetler ve ihraç amaçlı yük taşıma işleri KDV'den istisnadır.
- Serbest bölge faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve harç istisnasına tabidir.
- Serbest bölgelerde, bakım, onarım, montaj, demontaj, elleçleme, ayrıştırma, ambalajlama, etiketleme, test etme, depolama hizmeti alanlarında faaliyette bulunan ve hizmetin tamamını yurtdışına veren hizmet işletmelerinin kazançları gelir vergisi ve kurumlar vergisinden istisnadır.

İhtisas Serbest Bölgelerinde Sağlanan İlave Destekler

Serbest bölgelerde **katma değeri yüksek, AR-GE yoğun ve yüksek teknolojlili** üretimin desteklenmesi amacıyla başlatılan İhtisas Serbest Bölgeleri projesi kapsamında 2635 sayılı İhtisas Serbest Bölgelerinde Sağlanacak Destekler Hakkında Karar ile aşağıdaki destekler sağlanmaktadır.

- **İstihdam desteği:** En fazla 10 (on) nitelikli personelin aylık brüt ücretleri, %50 oranında ve personel başına, aylık en fazla 1.250 ABD doları, yıllık en fazla 15.000 ABD Doları,
- **Kira desteği;** Arazi ve binalara ilişkin kira harcamaları, %50 oranında ve yıllık en fazla 75.000 ABD Doları,